

УДК 378.04:33+37.091.39:004

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2025.35.331129](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2025.35.331129)

ЛЮБОВ КРАВЧЕНКО

ORCID: 0009-0002-6317-2777

НАТАЛІЯ ШЕВЧЕНКО

ORCID: 0009-0001-5605-0010

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІНАНСОВОЇ СФЕРИ

Стаття присвячена теоретико-аналітичному дослідженню цифровізації як педагогічної технології формування ключових компетентностей студентів фінансових спеціальностей бакалаврату. Розкрито сучасне розуміння цифровізації в освіті та її роль у підготовці конкурентоспроможних фахівців фінансової сфери. Проаналізовано наукові публікації щодо цифрової компетентності та інших ключових компетентностей, необхідних майбутнім фінансистам. Окреслено специфіку цифрових освітніх середовищ і технологій (онлайн-платформи, цифрові ресурси, фінтех-інструменти тощо) у процесі формування зазначених компетентностей. Висвітлено положення вітчизняних освітніх документів і європейських рамкових документів (зокрема DigComp 2.2) стосовно розвитку цифрових навичок та умінь. На основі аналізу визначено, що інтеграція цифровізації в освітній процес є необхідною умовою формування інформаційно-цифрової компетентності, умінь роботи з даними, комунікації, критичного мислення та інших ключових компетентностей майбутніх фінансистів. Надано рекомендації щодо вдосконалення цифрової підготовки кадрів фінансової галузі, зокрема оновлення освітніх програм з урахуванням вимог цифрової економіки, впровадження спеціалізованих програмних продуктів у навчання та розвитку здатності випускників до навчання протягом життя в умовах швидких технологічних змін. Зроблено висновок, що цифровізація виступає стратегічною педагогічною технологією, яка підвищує якість підготовки фінансових фахівців та забезпечує формування їхніх ключових компетентностей відповідно до викликів сучасного інформаційного суспільства.

Ключові слова: цифровізація освіти, ключові компетентності, цифрова компетентність, фінансова освіта, цифрові технології, DigComp 2.2, інформаційно-цифрові навички, фінансові фахівці

Постановка проблеми. Сучасне суспільство характеризується інтенсивною цифровізацією усіх сфер діяльності, що висуває нові вимоги до підготовки фахівців. Фінансова сфера зазнає стрімких трансформацій під впливом фінансових технологій (FinTech), великих даних та автоматизації бізнес-процесів. Відповідно, випускники економічних та фінансових спеціальностей повинні володіти не лише фаховими знаннями, а й цілим спектром ключових компетентностей, серед яких особливо важливими є інформаційно-цифрова компетентність, уміння працювати з даними, комунікаційні та аналітичні навички, здатність до навчання впродовж життя тощо. Формування цих компетентностей потребує оновлення змісту і технологій навчання.

Педагогічна технологія цифровізації навчального процесу відкриває нові можливості для розвитку згаданих компетентностей. Цифрові технології все глибше інтегруються в освіту, змінюючи способи роботи викладача і студента та урізноманітнюючи освітні методики. Проте на практиці впровадження цифровізації у закладах вищої освіти стикається з низкою проблем: недостатня матеріально-технічна база, відсутність належної підготовки педагогів до використання цифрових технологій, розрив між освітніми програмами та актуальними потребами цифрової економіки тощо. Таким чином, актуальною науково-практичною проблемою є обґрунтування цифровізації як ефективної технології формування ключових компетентностей майбутніх фінансових фахівців та визначення шляхів її реалізації в освітньому процесі. Це становить мету даного дослідження та зумовлює необхідність аналізу сучасних підходів і досвіду з цієї тематики.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблематика розвитку цифрових компетентностей здобувачів освіти активно досліджується як за кордоном, так і в Україні. У науковому дискурсі немає єдиного підходу до визначення поняття «цифрова компетентність», натомість існує ряд близьких термінів, зокрема «digital literacy» – цифрова грамотність. Згідно з Дж. Крумсвіком, цифрова компетентність педагога – це майстерність застосовувати інформаційні технології у професійній діяльності. О. Сисоева та К. Гринчишина характеризують цифрову компетентність як здатність особистості розуміти і

використовувати інформацію з різних мережевих джерел, включно з умінням опрацьовувати мультимедійні повідомлення. Водночас О. Бречко підкреслює, що цифрова грамотність є однією з базових складових розвитку сучасного інформаційного суспільства, адже вона забезпечує людині успішність та здатність оперативно приймати рішення на основі цифрових даних. Таким чином, дослідники сходяться на думці, що цифрова компетентність наразі виступає невід'ємною характеристикою кваліфікованого фахівця незалежно від галузі діяльності.

В українській освітній науці значний внесок у розроблення проблеми цифровізації зробили В. Биков та М. Лещенко, окресливши концепцію цифрової гуманістичної педагогіки відкритої освіти. Н. Морзе, Р. Гуревич, К. Красиленко та інші вчені присвятили роботи впровадженню цифрових технологій у освітній процес та формуванню цифрової компетентності як ключової навички сучасного вчителя і студента (напр., Henseruk Н. дослідила цифрову компетентність як професійно значущу для майбутніх учителів). Останнім часом з'явилися дослідження, що стосуються саме сфери підготовки економістів і фінансистів. Зокрема, А. Колесніченко (2023) відзначає, що цифрова компетентність є невід'ємною умовою забезпечення конкурентоспроможності майбутніх економістів. Авторка провела аналіз цифрової трансформації компетентностей бухгалтерів-аналітиків та фінансистів, показавши, що інформаційне суспільство диктує нові вимоги до професійної діяльності цих фахівців. Формується новий тип професіонала – «цифровий обліковець-аналітик», який володіє навичками опрацювання даних на рівні ІТ-спеціаліста та вмінням аналізувати їх як фінансист для прийняття управлінських рішень. Це підтверджує, що межі між суто технічними ІТ-знаннями і фінансовими аналітичними компетенціями поступово стираються, інтегруючись у поняття цифрових компетентностей фінансового профілю.

Окрему увагу приділено дослідженням методів формування інформаційно-цифрової компетентності студентів різних спеціальностей. Так, О. Трифонова (2019) розробила й експериментально перевірила методичну систему розвитку інформаційно-цифрової компетентності майбутніх фахівців комп'ютерних технологій засобами сучасних цифрових інструментів, досягаючи суттєвого підвищення рівня цієї компетентності у студентів. Це свідчить про ефективність цілеспрямованого впровадження елементів цифровізації (наприклад, хмарних технологій, робототехніки, STEM-засобів) у навчальний процес технічних спеціальностей. Аналогічні підходи можуть бути застосовані й при підготовці фінансистів, з урахуванням специфіки їх діяльності.

У нормативних документах України питання цифровізації освіти також набули актуальності. Кабінетом Міністрів України у 2018 році була схвалена Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства на 2018–2020 роки, яка серед іншого визначила завдання цифровізації освітньої галузі. Згідно з цим документом, передбачається підвищення якості освітніх послуг та скорочення цифрового розриву завдяки широкому впровадженню цифрових технологій в освіту. Зокрема, наголошено на необхідності розвитку цифрової компетентності кадрів, створення дієвого цифрового освітнього середовища і автоматизації освітньої діяльності. У 2021 році Міністерство освіти і науки України затвердило Типову програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності, що підкреслює пріоритетність цього напрямку на державному рівні. Таким чином, як наукові дослідження, так і офіційна освітня політика підтверджують важливість проблематики, що розглядається. Водночас недостатньо розробленими залишаються питання методології застосування цифровізації саме для формування ключових компетентностей у здобувачів фінансових спеціальностей. Це обумовлює потребу в даному дослідженні.

Метою статті є теоретично обґрунтувати цифровізацію як педагогічну технологію формування ключових компетентностей майбутніх фахівців фінансової сфери.

Виклад основного матеріалу. Під цифровізацією освіти (діджиталізацією) розуміють комплексний процес впровадження цифрових технологій у всі аспекти освітньої діяльності – від змісту і методів навчання до системи управління освітніми закладами. На відміну від простого оцифрування (переведення матеріалів у електронну форму), цифровізація передбачає якісну трансформацію освітнього процесу, появу нових форм і засобів навчання, інтерактивність та персоналізацію навчання. Європейський союз розглядає цифровізацію як невід'ємну складову розвитку суспільства: Концептуальні документи ЄС, зокрема Рамка цифрової компетентності для громадян DigComp, визначають базові напрями формування цифрових навичок населення. У найновішій редакції DigComp 2.2 (2022) окреслено п'ять сфер цифрової компетентності: інформаційна та медіаграмотність, комунікація та співпраця, створення цифрового контенту, безпека, розв'язання проблем. Для кожної з цих сфер визначено рівні оволодіння – від базового до професійного користувача. Такий підхід слугує орієнтиром і для системи освіти: освітні програми мають забезпечувати набуття студентами принаймні базового та незалежного рівнів цифрової компетентності за всіма п'ятьма напрямками.

В Україні стратегічні орієнтири цифровізації освіти визначено вищезгаданою Концепцією розвитку цифрової економіки (2018). Відповідно до цього документа, одним із пріоритетів є підвищення цифрової компетентності випускників та подолання цифрової нерівності. Зокрема, передбачено, що впровадження цифрових технологій у освітній процес має забезпечити здобувачам мотивований розвиток інформаційно-цифрових компетентностей, автоматизувати рутинні навчальні завдання і покращити

зворотний зв'язок між учасниками освітнього процесу. На практиці це означає перехід від традиційної моделі навчання до моделі, де значна частина навчальної взаємодії відбувається у цифровому середовищі: через системи управління навчанням (LMS), відеоконференції, онлайн-сервіси для спільної роботи, електронні бібліотеки та симулятори.

Поняття ключових компетентностей у педагогіці охоплює універсальні знання, уміння, навички та якості, необхідні особистості для успішної професійної реалізації та життя в суспільстві. До переліку ключових компетентностей, згідно з європейськими та національними освітніми стандартами, входять: спілкування державною та іноземними мовами, математична компетентність, основні компетентності в природничих науках і технологіях, уміння вчитися, соціальні і громадянські компетентності, ініціативність та підприємливість, культурна обізнаність, а також інформаційно-цифрова компетентність як одна з 21 ключової компетентності сучасної людини. Для майбутніх фінансових фахівців особливого значення набувають такі компетентності: високий рівень математичного та аналітичного мислення, вміння працювати з інформацією (збирати, аналізувати фінансові дані), критичне мислення при прийнятті рішень, навички ефективної комунікації (зокрема, англійська мова для роботи з міжнародною фінансовою інформацією), етична та правова компетентність у фінансовій діяльності, і, безумовно, цифрова компетентність. Остання пронизує всі інші, адже володіння цифровими технологіями є засобом реалізації і комунікативних, і аналітичних, і навчальних умінь у сучасному середовищі.

Цифровізація освітнього процесу створює умови для цілісного розвитку перелічених компетентностей. По-перше, використання цифрових ресурсів (електронні підручники, інтерактивні фінансові кейси, навчальні платформи) сприяє кращому засвоєнню знань та формуванню вмінь опрацьовувати інформацію. Студенти навчаються шукати, відбирати та критично оцінювати дані з різних онлайн-джерел, що безпосередньо розвиває їх інформаційну грамотність і критичне мислення. По-друге, цифрові технології розширюють можливості для набуття практичного досвіду в умовах, наближених до реальних. Наприклад, в освітніх програмах з фінансів дедалі частіше застосовуються спеціалізовані програмні продукти: системи автоматизованого бухгалтерського обліку, платформи для моделювання роботи фондових ринків, програмні комплекси для фінансового аналізу і бізнес-аналізу (BI-системи). Через роботу з такими інструментами студенти опановують як професійні компетентності (вміння вести облік, аналізувати фінансові показники тощо), так і цифрові навички (впевнену роботу з програмним забезпеченням, управління даними, налаштування цифрових сервісів під свої потреби).

Дослідження показують, що впровадження цифрових технологій змінює сам зміст професійних умінь фінансиста. Так, раніше одними з ключових умінь були вручну читати фінансову звітність та розраховувати податкові зобов'язання, проте зараз значна частина цих завдань автоматизована програмами. Натомість роботодавці очікують від фінансиста уміння керувати інформаційними потоками, здійснювати якісну аналітику даних і презентувати результати для прийняття стратегічних рішень. За даними аналізу, наведеного А. Колесніченком, прогрес технологій призводить до того, що «вміння читати звітність і працювати з податками вже не відповідають інтересам бізнесу», натомість формується новий тип професіоналів: цифровий обліковець-аналітик. Такий фахівець поєднує компетенції IT-спеціаліста та фінансиста: він розуміє бізнес-моделі і контекст використання технологій, знається на потоках даних в організації, вміє їх аналізувати і на основі аналізу переконливо обґрунтовувати рішення для керівництва. Високий рівень цифрової грамотності управління у фінансовій сфері (головного бухгалтера, фінансового директора) визначає технологічність стратегічного планування компанії. Отже, сучасний фінансист має бути не просто користувачем комп'ютера, а цифрово компетентним аналітиком, здатним генерувати додану вартість для бізнесу через ефективне використання даних і технологій.

На рівні освітньої практики реалізація цієї парадигми потребує перегляду як змісту навчання, так і педагогічних підходів. Цифрове освітнє середовище виступає базисом для формування компетентностей шляхом активного навчання. Замість пасивного засвоєння матеріалу студенти залучаються до проектної та дослідницької діяльності з використанням цифрових інструментів. Наприклад, при вивченні дисципліни «Фінансовий менеджмент» можуть проводитися навчальні онлайн-тренінги з інвестицій: студенти, об'єднані в команди, використовують симулятори біржової торгівлі, аналізують новини та великі дані, приймають рішення про купівлю-продаж цінних паперів. Така діяльність розвиває одразу декілька компетентностей – фінансову грамотність, аналітичне мислення, навички командної співпраці у цифровому середовищі, вміння працювати з інформацією в режимі реального часу. Важливо, що роль викладача при цьому змінюється: він стає модератором та наставником, який спрямовує самостійну роботу студентів, надає зворотний зв'язок, допомагає оволодіти інструментами.

Ефективність застосування цифрових технологій для розвитку компетентностей підтверджена емпірично. Зокрема, впровадження інтегрованих STEM- та ІКТ-інструментів у навчання технічних дисциплін дозволило підвищити рівень сформованості цифрової компетентності студентів на 27%, як показав педагогічний експеримент О. Трифонові. У фінансовій освіті поки бракує подібних кількісних досліджень, але наявні дані свідчать про позитивний вплив електронного навчання. Так, за відгуками здобувачів, використання інтерактивних електронних кейсів з бухгалтерського обліку робить заняття цікавішими та сприяє кращому розумінню матеріалу. Дистанційна форма навчання, яка набула

поширення, також стимулює здобувачів бути більш самостійними та відповідальними, формуючи навички тайм-менеджменту і самоорганізації в цифровому середовищі.

На основі проведеного аналізу можна окреслити ряд заходів, спрямованих на посилення ролі цифровізації у формуванні компетентностей студентів фінансових спеціальностей:

– *Оновлення освітніх програм* з урахуванням вимог цифрової економіки. Стандарт вищої освіти для бакалаврів з фінансів має включати результати навчання, пов'язані з цифровою компетентністю (володіння сучасними фінансовими програмними комплексами, здатність аналізувати великі дані, навички кібербезпеки у фінансовій діяльності тощо). До навчальних планів доцільно вводити дисципліни, присвячені фінансовим інформаційним системам, основам програмування для аналізу даних, fintech-інноваціям.

– *Практична підготовка на сучасних кейсах*. Рекомендується тісно співпрацювати із представниками фінансового сектору (банками, аудиторськими компаніями, фінтех-стартапами) для розробки навчальних кейсів і проведення гостьових лекцій/тренінгів. Залучення фахівців-практиків допоможе актуалізувати зміст навчання, ознайомити студентів з найновішими цифровими інструментами, які реально використовуються у галузі. Наприклад, студенти можуть виконувати курсові проекти на основі реальних відкритих даних бірж або бюджетів, використовуючи програмні продукти для бізнес-аналітики.

– *Розвиток матеріально-технічної бази* цифрового навчання. Заклади вищої освіти повинні забезпечити доступ студентів до сучасного програмного забезпечення (через комп'ютерні класи або хмарні сервіси). Доцільно створювати спеціалізовані навчальні лабораторії з цифрових фінансів, обладнані тренажерами для біржової торгівлі, симуляторами банківських операцій, інтерактивними панелями для колективної роботи з фінансовими даними. Інвестиції в таку інфраструктуру прямо впливають на якість формування практичних компетентностей.

– *Підвищення кваліфікації викладачів*. Успіх цифровізації значною мірою залежить від готовності самих педагогів використовувати нові технології у навчанні. Тому необхідно проводити систематичне навчання викладачів фінансових дисциплін цифровим інструментам (електронні таблиці високого рівня, системи управління базами даних, інструменти візуалізації даних, онлайн-платформи тощо). Як вже зазначалось, у 2021 р. впроваджено державну програму розвитку цифрової компетентності педагогів, що може бути використано для планування відповідних тренінгів (з фокусом на специфіку фінансових спеціальностей).

– *Мотивація студентів до саморозвитку цифрових навичок*. Важливо формувати у здобувачів розуміння, що цифрова грамотність – це динамічна характеристика, яку потрібно постійно розвивати. Через освітні проекти, конкурси (наприклад, хакатони з фінансових технологій) варто заохочувати студентів до освоєння нових IT-інструментів, вивчення мов програмування для аналізу фінансових даних (Python, R) тощо. Такий підхід виховує навички навчання впродовж життя, що є однією з ключових компетентностей сучасного фахівця.

Запропоновані заходи узгоджуються з європейським баченням модернізації фінансової освіти. В країнах ЄС дедалі більшого значення надають розвитку data literacy – грамотності роботи з даними – серед економістів і фінансистів, що відображено і в DigComp 2.2. Сучасний випускник фінансової спеціальності має бути готовим до ролі «агента змін» у бізнес-середовищі, модератора реальних змін, пов'язаних із цифровою трансформацією. Отже, освіта повинна не тільки давати знання, але й моделювати цифрове робоче середовище, в якому студент набуває необхідного досвіду.

Висновки. Цифровізація є стратегічним чинником трансформації вищої освіти, зокрема в підготовці майбутніх фінансових фахівців. Вона сприяє розвитку ключових компетентностей, зокрема інформаційно-цифрової, аналітичної, комунікативної, критичного мислення та здатності до навчання протягом життя. Використання цифрових ресурсів і фінтех-інструментів розширює можливості практикоорієнтованого навчання, підвищує мотивацію студентів і наближує навчання до реального професійного середовища.

У вітчизняній освітній практиці вже сформовано основи для цифрової трансформації: впроваджуються програми розвитку цифрової компетентності педагогів, оновлюється зміст навчання, проводяться відповідні дослідження. Однак підготовка фінансистів потребує подальшого вдосконалення з урахуванням специфіки галузі: акценту на data-аналітику, автоматизовані системи, новітнє програмне забезпечення.

Цифровізація виступає не лише технічним засобом, а потужною педагогічною технологією, що забезпечує якість підготовки конкурентоспроможних випускників фінансових спеціальностей. Перспективними напрямками досліджень є розроблення і впровадження дидактичних моделей, орієнтованих на цифрову економіку та формування цифрових компетентностей у майбутніх фінансистів.

Список використаних джерел

- Бахмат, Н. В., Сторчова, Т. В., Моцик, Р. В., Мелекесцева, Н. В., Братиця, Г. Г. (2023). Сучасні тенденції розвитку цифрової компетентності майбутніх учителів: європейський досвід. *Академічні візії*, 15. DOI: 10.5281/zenodo.7575753.

- Биков, В. Ю., Лещенко, М. П. (2016). Цифрова гуманістична педагогіка відкритої освіти. *Теорія і практика управління соціальними системами*, 4, 115-130.
- Бречко, О. (2019). Фінансова і цифрова грамотність як базові складові розвитку сучасного інформаційного суспільства. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*, 24, 129-135.
- Колесніченко, А. С. (2023). Формування компетентностей цифрових обліковців-аналітиків та фінансистів. В кн. *Вища освіта за новими стандартами: виклики у контексті діджиталізації та інтеграції в міжнародний освітній простір*: матеріали 2-ї Міжнар. наук-метод. конф. (с. 81-84). Харків: ФОП Панов А. М.
- Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації*: Розпорядження № 67-р від 17.01.2018. Кабінет Міністрів України. (2018). Київ.
- Сисоєва, О. А. (2010). Формування цифрової інформаційної компетентності у майбутніх вчителів технологій засобами мультимедіа. *Актуальні проблеми математики, фізики і технологічної освіти*, 7, 356-358.
- Трифонов, О. М. (2019). Визначення рівня сформованості інформаційно-цифрової компетентності у майбутніх фахівців комп'ютерних технологій. *Наукові записки. Педагогічні науки (ЦДПУ ім. В. Винниченка)*, 177, ч. II, 128-135.

References

- Bakhmat, N. V., Storchova, T. V., Mocyk, R. V., Melekestseva, N. V., & Bratytsia, H. H. (2023). Suchasni tendentsii rozvytku cyfrovoi kompetentnosti maibutnykh uchyteliv: yevropeyskyi dosvid [Modern trends in the development of digital competence of future teachers: European experience]. *Akademichni Vizii [Academic visions]*, 15. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7575753> [in Ukrainian].
- Brechko, O. (2019). Finansova i tsyfrova hramotnist yak bazovi skladovi rozvytku suchasnoho informatsiinoho suspilstva [Financial and digital literacy as basic components of development of modern information society]. *Rehionalni aspekty rozvytku produktyvnykh syl Ukrainy [Regional aspects of the development of Ukraine's productive forces]*, 24, 129-135 [in Ukrainian].
- Bykov, V. Yu., & Leshchenko, M. P. (2016). Tsyfrova humanistychna pedahohika vidkrytoi osvity [Digital humanistic pedagogy of open education]. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnyimi systemami [Theory and Practice of Social Systems Management]*, 4, 115-130 [in Ukrainian].
- Kolesnichenko, A. S. (2023). Formuvannia kompetentnostei cyfrovykh oblikovtsiv-analytykiv ta finansystiv [Formation of competences of digital accountants-analysts and financiers]. In *Vyshcha osvita za novymi standartami: vyklyky u konteksti didzhytalizatsii ta intehtatsii v mizhnarodnyi osvitnii prostir [Higher education according to new standards: challenges in the context of digitalization and integration into the international educational space]*: Proceedings of the 2nd International Scientific-Methodological Conference (pp. 81-84). Kharkiv: FOP Panov A. M. [in Ukrainian].
- Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovoi ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018–2020 roky ta zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo yii realizatsii [On Approval of the Concept for the Development of the Digital Economy and Society of Ukraine for 2018–2020 and the approval of the action plan for its implementation]*: Order No. 67-r, January 17, 2018. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2018). Kyiv [in Ukrainian].
- Sysoieva, O. A. (2010). Formuvannia cyfrovoi informatsiinoi kompetentnosti u maibutnykh vchyteliv tekhnolohii zasobamy multymedia [Formation of digital informational competence in future technology teachers by means of multimedia]. *Aktualni Problemy Matematyky, Fizyky i Tekhnolohichnoi Osvity [Current problems of mathematics, physics and technological education]*, 7, 356-358 [in Ukrainian].
- Tryfonova, O. M. (2019). Vyznachennia rivnia sformovanosti informatsiino-cyfrovoi kompetentnosti u maibutnykh fakhivtsiv komp'iuternykh tekhnolohii [Determining the level of formation of information-digital competence in future computer technology specialists]. *Naukovi Zapysky. Pedahohichni nauky (TsDPU im. V. Vynnychenka) [Scientific notes. Pedagogical Sciences (V. Vynnychenko Central Polytechnic University)]*, 177, part II, 128-135 [in Ukrainian].

KRAVCHENKO L., SHEVCHENKO N.

Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, Ukraine

DIGITALIZATION AS A TECHNOLOGY FOR FORMING KEY COMPETENCES OF FUTURE FINANCIAL SPECIALISTS

The article is devoted to the theoretical and analytical study of digitalization as a pedagogical technology for forming key competencies of students of undergraduate financial specialties. The modern understanding of digitalization in education and its role in training competitive financial professionals is revealed. Scientific publications on digital competence and other key competencies necessary for future financiers are analyzed. The specifics of digital educational environments and technologies (online platforms, digital resources, fintech tools, etc.) in the process of forming these competencies are outlined. The provisions of domestic educational documents and European framework documents (in particular DigComp 2.2) regarding the development of digital skills and abilities are highlighted. Based on the analysis, it

was determined that the integration of digitalization into the educational process is a necessary condition for the formation of information and digital competence, data skills, communication, critical thinking and other key competencies of future financiers. Recommendations are provided for improving the digital training of financial sector personnel, in particular, updating educational programs taking into account the requirements of the digital economy, introducing specialized software products into training and developing graduates' ability to learn throughout life in conditions of rapid technological change. It is concluded that digitalization is a strategic pedagogical technology that improves the quality of training of financial specialists and ensures the formation of their key competencies in accordance with the challenges of the modern information society.

Key words: *digitalization of education, key competencies, digital competence, financial education, digital technologies, DigComp 2.2, information and digital skills, financial specialists*

Стаття надійшла до редакції 02.03.2025 р.

УДК 796.015.132:355.237]:355.422

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2025.35.331130](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2025.35.331130)

ВІТАЛІЙ КРИВИЧ

ORCID: 0009-0002-5154-625X

Київський інститут національної гвардії України, м. Київ

РОСТИСЛАВ ФЕНІЧ

ORCID: 0009-0005-0756-3353

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ

В статті обґрунтовано методологічні засади професійно-прикладної фізичної підготовки майбутніх офіцерів у системі вищої військової освіти. Шляхом системного аналізу комплексу літературних джерел доведено, що поняття «професійно-прикладна фізична підготовка» (ППФП) охоплює систему заходів, спрямованих на розвиток фізичних якостей та формування рухових навичок, необхідних для ефективного виконання професійних завдань у конкретній сфері діяльності. Професійно-прикладна фізична підготовка майбутніх офіцерів є важливим компонентом їхньої загальної військової підготовки, що забезпечує розвиток необхідних фізичних якостей, витривалості та психологічної стійкості. Виділено основні характеристики професійно-прикладної фізичної підготовки: цільова спрямованість; специфічність змісту, функціональність; адаптація до професійного середовища.

Доведено, що ефективність процесу професійно-прикладної підготовки майбутніх офіцерів залежить від дотримання ряду педагогічних принципів, які визначають зміст, методіку і організацію тренувань. Відзначено, що у контексті військової освіти поняття «професійно-прикладна фізична підготовка майбутнього офіцера» набуває специфічного змісту: ключова особливість полягає у тому, що фізична підготовка військовослужбовця є не лише важливим складником загальної військової підготовки, а й необхідною умовою боєдатності, що безпосередньо впливає на ефективність виконання бойових завдань. Встановлено, що ППФП майбутніх офіцерів базується на таких педагогічних принципах: професійної спрямованості, системності та послідовності, інтеграції теоретичної та практичної підготовки, адаптивності та варіативності, моделювання реальних умов бойових дій, індивідуалізації та багатофункціональності підготовки.

Ключові слова: *майбутні офіцери, професійно-прикладна фізична підготовка, методологічні підходи, принципи професійно-прикладної фізичної підготовки, моделювання умов бойової діяльності*

Постановка проблеми; її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Актуальність дослідження методологічних засад професійно-прикладної фізичної підготовки майбутніх офіцерів у системі вищої військової освіти обумовлена зростаючими вимогами до фізичної підготовленості військовослужбовців у сучасних умовах. Динаміка воєнних конфліктів, необхідність швидкого прийняття рішень у стресових ситуаціях, а також витривалість при тривалих фізичних і